

Posudek školitele na bakalářskou práci Daniela Karase

„Čtyři vraždy stačí, drahoušku“ a „Pane, vy jste vdova“. Komparativní pohled na scénáře a jejich výsledné filmové podoby

Průběh bakalářské práce Daniela Karase se protáhl do několika etap, kvůli osobním důvodům i praktickým obtížím při shánění scénářů v době covidové uzávěry. Navzdory těmto překážkám a pauzám byl autor natolik zaujatý a motivovaný zvoleným tématem, že se mu podařilo práci dokončit. Zaměřil se na textové verze scénářů ke dvěma českým filmovým komediím „Čtyři vraždy stačí, drahoušku“ a „Pane, vy jste vdova“ (natočeným ve stejném roce 1970) v režii dvou předních režisérů Oldřicha Lipského a Václava Vorlíčka. Motivem k výběru těchto filmů byla i scenáristická účast špičkového komediografa Miloše Macourka. Při textologickém rozboru literárních a technických scénářů těžil D. Karas metodicky z odborné publikace Lana W. Macdonalda („Screenwriting Poetics and the Screen Idea). Podle jeho komparativní teorie - o předběžné představě realizačního tvaru filmu ve scénáři - prováděl D. Karas u každého z obou filmů detailní sondy do tří stadií v jejich genezi: předprodukčního, realizačního a postprodukčního. Stanovil si poměrně náročný úkol, který vyžadoval podrobnou znalost scenáristických verzí i definitivní podoby filmů. Práci nelze upřít serióznost, ačkoli ne všechny záměry byly uspokojivě naplněny.

Kompilativní úvodní kapitola historické kontextualizace, tedy vsazení filmů natočených na začátku normalizace do kontextu sociální a politické situace v Československu 60. let, se autor odvolává k použité oborové literatuře a snaží se z ní extrahovat zjednodušený, víceméně ilustrativní historický obraz.

Autor sledoval v posloupnosti scenáristické verze v kompletním tvaru i ve vybraných scénách, rozebíral verbální svébytnost jejich humoru. Zdařilá je charakteristika „crazy“ žánru v české mutaci s vystižením její svérázné komiky, např. v užití trefných obrátů nebo vtipných slovních novotvarů, které po transpozici do inscenační a zvukové složky dostaly nový rozměr, mnohdy dotvořeny a akcentovány hereckou interpretací předních komiků. Karas registruje určité změny u ve scénářích (LS a TS) a pozdější odklony, k nimž docházelo v realizační fázi, zde uvádí záměry tvůrců nebo se důvody aspoň snaží odhadnout. Zastavuje se u přidaných improvizčních prvků („špílců“) herců, které vyostřily nebo vypointovaly scény ve scénáři. Autor výstižně charakterizoval originalitu Macourkova humoristického stylu s jeho příznačnými paradoxy a absurdními přesahy nebo satirickými šlehy (jež jsou dodnes citačně připomínány jako tzv. hlášky).

V komparativní analýze Karas přesně rozepisoval korespondenci situací (dialogů, skečů apod.) vyjádřených verbálně ve scénáři s jejich realizační podobou. Zvláštní pozornost věnoval výtvarným zásahům ve vizuálu filmu „Čtyři vraždy stačí, drahoušku“, které dotvářely ojedinělou stylizační podobu filmu. V crazy situacích interpretoval kreslené komiksové vpisky do záběrů nebo situačně vygradované stop-záběry v postprodukčních úpravách (vše dokládal ve foto ilustracích). Ve filmu „Pane, vy jste vdova“ se pokusil vyložit Macourkem zparodované politikum v nejmenovaném fiktivním státě, kdy je v leccems alegoricky a s náležitou opatrností zesměšňováno tehdejší Československo, pochopitelně pod cenzurní supervizí.

Na Karasově práci je zjevný osobní vztah ke zkoumané látce, dokázal se zbavit fanouškovského nadšení a zaujmout nezbytný analytický odstup. K výzkumu obou vybraných filmů, jejich tvůrců i produkčního zázemí byl náležitě vybaven, prokázal mimořádné znalosti a hloubkové zasvěcení. To

jsou přednosti, které u studentských prací nejsou vždy běžné. Je proto škoda, že jeho výstupní text zůstal v důsledku časového stresu pisatelsky nevyrovnaný a nedotažený ve finální fázi. Navíc s množstvím přehlédnutých chyb zejména v interpunkci.

Navzdory všem výhradám a kritickým připomínkám se domnívám, že tato práce má svoji výzkumnou hodnotu a je v mnohém přínosná. Mohla by být v budoucnu využita jako cenný podkladový materiál k dalšímu zpracování. Z těchto důvodů si zaslouží jistou toleranci při hodnocení.

Bakalářskou práci Daniela Karase doporučuji k obhajobě a navrhuji známku velmi dobře.

V Praze, 21. 8. 2022

doc. PhDr. St. Přádná